

Alpaslan Ayrar, *Sivaslı Âşık Tabibî*, Sivas, 1994, 160 s.

TAKDİM

Dr. Doğan KAYA

Sivas, yetiştirdiği âşık sayısı bakımından, Türkiye 'de önde gelen iller arasındadır. Bu konuda yaptığım bir çalışmada, bugüne kadar Sivas 'ta yetişmiş 250 civarında âşık olduğunu tespit ettim. Derinlemesine bir çalışma yapılırsa, bu sayının iki misli büyüyeceğine de şüphem yoktur.

Sivas'ta halk şairlerini tanıtmayı amaçlayan ilk çalışma rahmetli Ahmet Kutsi Tecer tarafından gerçekleştirilmiştir. Tecer, 1931 yılında *Sivas Halk Şairleri Bayramı* adı altında bir toplantı düzenlemiştir. Bayrama, âşık olan veya usta malı söyleyen on beş kişi katılmıştır. Bu, aynı zamanda Türkiye 'de yapılmış ilk âşıklar toplantısıdır. Âşık Veysel, Talibi Coşkun ve Ali İzzet Özkan gibi âşıklar kendilerini ilk defa burada göstermişlerdir. Şunu esefle belirteyim ki, bu güzel faaliyet uzun süre tekrar edilmemiş, yıllar sonra ancak 1964 ve 1967 yıllarında iki bayram daha yapılabilmektedir. Günümüzde de anma, şenlik, bayram vs. sebebiyle zaman zaman âşıklar toplantısı yapılmaktadır.

Bana Sivas âşıkları söz konusu olduğunda hep şu soru sorulmuştur: "*Sivas'tan niçin çok âşık çıkıyor?*" Bunun birçok sebebi var. Bunları ana başlıklarıyla şöyle sıralayabiliriz: Sivas'la yüzyıllardır sazlı sözlü ortamın bulunması, halk hikâyelerinin yaygın olarak anlatılması ve bunları dinleyerek büyüyenlerin konulardan olaylardan etkilenmeleri; Ruhsati *Kolu* gibi bir âşık kolunun varlığı, tarih boyu cereyan eden sosyal hareketler, bunun ruhi, fikri ve inanç bakımından kişiye tesirleri; irsiyet, insanların güzellik-çirkinlik, boy-pos, sakatlıklar gibi fiziki yapısı; iklim ve jeolojik yapının iktisadi yönden halkı güçsüz düşürmesi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan olumsuz sonuçlar; geçimsizlik; fakirlik; gurbete çıkma; mahkûm olma; boş zamanların fazlalığı ve kişinin oyalanabileceği nesnelere araması; çiraklık geleneği; rüya sonrası âşık olma v s... Bu sebepleri daha da uzatmamız mümkündür.

Sivas'ın bilinen en eski halk şairi XVI. Yüzyılda yasaya Sultan Samut'tur. Maalesef şimdilik daha önceki devrelere ait bir tespitimiz olmadı. Üstelik XVI. ve XVII. yüzyıllara ait fazla sayıda âşık tespit edemedik. Bu devreye ait âşıklardan Pir Sultan, Kul Hüseyin, Sefil Öksüz ve Kemter'i hatırlıyoruz.

XIX. Yüzyıldan itibaren bu yörede çok sayıda âşığa rastlıyoruz. Fakir Edna, Kul Himmet Üstadım, İğdecikli Veli, Agâhî, Deli Derviş Feryadı, Er Mustafa, Deliktaşlı Ruhsatı ve oğlu Minhacî, Serdarî, Giryânî, Firkatî ilk aklımıza gelenler.

Yüzyılımızda ise, oldukça fazla âşık yetişmiştir. Sivas'tan. Bunların birçoğu XX. yüzyıl halk şairleri içinde önde gelen âşıklardandır. İşte birkaçı: Derdimend, Baharözlü Feryadî, Emsalî, Meslekî, Refikî, Sanatî, Talibi Coşkun, Âşık Veysel, Zakirî, Şevki Esen, Suzanî.

Günümüz âşıklarından da önemli simaların yaşandığını görüyoruz. Sefil Selimî, Musa Merdanoğlu. İsmeti, Kul Gazi, Ali Dayı, Gürünlü Gülhanî, Gülşadî.Metinî, Rehberi, Adem Öztaş... İşte bunlardan birisi de Tabibî'dir.

Tabibî'den beni haberdar eden babam olmuştur. Âşıklar üzerinde çalışma yaparken, bana gençliğinde yakın arkadaşı olan Tutmaçlı Bekir'den söz etmiş, ancak uzun süredir İstanbul ve İzmit'te yaşadığı için kendisini göremediğini söylemişti. Dolayısıyla Tutmaçlı Bekir'le temasa geçme imkânı bulamadım. Hakkında hiç bir kitap ve dergi de herhangi bir bilgi de yoktu. 1990 yılında Ankara'da Gürünlü Gülhanî'nin evinde 1946 yılında basılmış bir kitap gördüm. Bu, Tutmaçlı Bekir'in bir başka deyişle Tabibî'nin kitabıydı. Yunus gönüllü, can dostum Gülhanî hiç tereddüt etmeden bu kitabı bana verdi. Kitabı incelediğimde Tabibî hakkında söylenenlerin doğruluğuna şahit oldum. Gerçekten de kuvvetli bir halk şairi ile karşı karşıyaydım. Oldukça hacimsiz olan bu eserde, o kadar kuvvetli şiirler vardı ki, ister istemez "büyük şair" diye tanıtılan, sıradan pek çok halk şairinden daha kuvvetli olan Tabibî'nin niçin bugüne kadar bilinmediğine, tanıtılmadığına, değerlendirilmediğine hayıflandım. Bahtiyarım ki, şimdi güçlü bir kalem Alparslan AYRAL tarafından ilim âlemine tanıtılıyor. Ayral'ın ilmî metotla, büyük emek sarf ederek ortaya koyduğu bu eseri, aynı alanda eser verecek olanlara, örnek olabilecek niteliktedir.

Ayral'ı kitaplığımıza böylesine güzel bir eser kazandırdığı için tebrik ediyor, *Sivaslı Âşık Tabibî*'yi âşıklarımıza, kültürümüze, halkımıza gönül veren herkese tavsiye ediyorum.